

LAKIALOITE 153/2001 vp

Laki lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan ensimmäisestä lapsesta maksettavan lapsilisän määrän korottamista 90 eurosta 105 euroon. Jokaisesta seuraavasta lapsesta viidenteen lapseen saakka maksetta-

va 20,50 euron suuruinen sisaruskorotus ehdotetaan nostettavaksi 25,50 euroon. Näin lapsilisän määrä olisi reaalisesti lähempänä vuoden 1994 lapsilisän tasoa.

PERUSTELUT

Lapsella on ehdoton oikeus taloudelliseen perusturvaan. Suomalainen yhteiskunta on tunnustanut tämän oikeuden maksamalla jokaisesta lapsesta lapsilisää jo yli 50 vuoden ajan. Yleisen lapsilisäjärjestelmän luominen sodan jälkeisinä taloudellisesti vaikeina vuosina oli yhteiskunnallisesti suuri ponnistus. Lapsilisä vaikutti tuollain merkittävästi lapsiperheiden toimeentuloon, ja sen merkitys näkyi myös yhteiskunnallisella tasolla oivallisena perhekustannusten tasaajana. Vuonna 1950, jolloin lapsilisä oli ainoa merkittävä perhepoliittinen tuki, perhekustannusten tuen osuus bruttokansantuotteesta oli lähes neljä prosenttia.

Tämän jälkeen lapsilisäjärjestelmä on kokenut monenlaisia muutoksia, joista viimeisimmät ovat vuoden 1994 alussa toteutettu lapsilisä-uudistus (lapsilisien määrä 570—1 220 mk/kk) ja vuonna 1995 toteutettu lapsilisien leikkaus (lapsilisien määrä 535—1 023 mk/kk). Lapsilisä-uudistuksen yhteydessä tehtiin lapsilisien tasokorotus, mutta samalla poistettiin lapsiper-

heille verotuksessa annettavat erillisvähennykset ja alle 3-vuotiaille lapsille maksettu korotettu lapsilisä. Kokonaisvaikutus oli täten useimmille lapsiperheille tappiollinen. Vuoden 1995 lapsilisien leikkausten jälkeen lapsilisien määrä on pysynyt tällä alennetulla tasolla yleisestä kustannuskehityksestä huolimatta. Lapsilisien ostovoima on siksi merkittävästi alentunut. Viimeksi tämän osoitti tutkimuksessaan Veronmaksajat: lapsilisien ostovoima on pudonnut seitsemässä vuodessa 3 000 markkaa. Lapsiperheet ovatkin kokonaisuudessaan 1990-luvun lopulla siirtyneet maamme tulonjaossa pienituloisten suuntaan.

Lapsilisien asema merkittävänä perhekustannusten tasaajana on pidettävä yllä, niiden ostovoima on palautettava leikkauksia edeltävälle tasolle ja lapsilisät on sidottava yleiseen indeksiin, joka vuosittain automaattisesti korottaisi niitä. Ensimmäisestä lapsesta maksettava lapsilisä oli vuoden 1995 alussa 570 markkaa. Jotta lapsilisä olisi noussut yhtä paljon kuin hinnat,

sen pitäisi nyt olla noin 625 markkaa. Samansuuntainen korotus olisi tehtävä myös muihin lapsilisiin noudattaen silloin käytössä olleita progressiivisia korotuksia lapsiluvun määrän kasvaessa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 530/2001, seuraavasti:

7 §

Lapsilisän määrä

Lapsilisä on lasta kohden 105 euroa kalenterikuukaudessa.

Jos 6 §:ssä tarkoitettulla henkilöllä on oikeus nostaa lapsilisää useammasta kuin yhdestä lapsesta, hänelle maksetaan lisäksi 25,50 euron suuruista sisaruskorotusta siten, että toisesta lapsilisään oikeuttavasta lapsesta maksetaan yksi sisaruskorotus, kolmannelta kaksi ja neljänneltä lapsesta kolme sisaruskorotusta sekä viidennessä ja jokaisesta seuraavasta lapsesta neljä sisaruskorotusta.

Yksinhuoltajan lapsesta lapsilisä maksetaan korotettuna 33,60 eurolla kalenterikuukaudessa. Yksinhuoltajalla tässä laissa tarkoitetaan lapsilisän nostamiseen oikeutettua henkilöä, joka ei

lapsilisän maksukuukauden alkaessa ole avioliitossa tai joka ennen maksukuukauden alkua on muuttanut puolisostaan erilleen yhteiselämän lopettamiseksi. Yksinhuoltajana ei kuitenkaan pidetä henkilöä, joka avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa toisen henkilön kanssa.

Jos lapsi on 11 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla laitospäivä tai perhehoidossa ja lapsilisä maksetaan kunnalle taikka jos lapsilisä 12 §:n 1 momentin nojalla maksetaan lapselle itselleen, lapsilisä on 105 euroa kalenterikuukaudessa. Yksinhuoltajan lapsesta lapsilisä kuitenkin maksetaan korotettuna 33,60 eurolla kalenterikuukaudessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2002.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2001

Leena Rauhala /kd